«Ustoz va shogird»

— do‘stona bellashuv ssenariysi

Zakovat tadbiri — maktab uchun

o‘qituvchilar va 8–11-sinf o‘quvchilari uchun

Davomiyligi: taxminan 60 daqiqa

Bu ssenariy o‘qituvchilar va o‘quvchilar jamoalari o‘rtasidagi do‘stona zakovat bo‘lib, taxminan 60 daqiqa davom etadi. Fan o‘qituvchilari shogirdlarga, shogirdlar esa ustozlarga savol beradi, «Zamon savoli»da ustozlar zamonaviy texnologiyalar haqida javob beradi, «Rollar almashinuvi»da esa o‘quvchi ikki daqiqalik dars o‘tadi. Maqollar, maktab xotiralari va iliq yakun ustoz-shogird hurmatini mustahkamlaydi.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/zakovat-tadbiri-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«Ustoz va shogird» — do‘stona bellashuv ssenariysi

MAQSAD

O‘qituvchilar va o‘quvchilar o‘rtasida do‘stona intellektual bellashuv o‘tkazish; ustoz va shogird o‘rtasidagi hurmat va iliq munosabatni mustahkamlash; avlodlar bir-biridan o‘rganishi mumkinligini quvnoq o‘yin orqali ko‘rsatish.

ISHTIROKCHILAR

Ikki boshlovchi (o‘quvchi va yosh o‘qituvchi), «Ustozlar» jamoasi (turli fan o‘qituvchilaridan 6 nafar), «Shogirdlar» jamoasi (8–11-sinf o‘quvchilaridan 6 nafar), hakamlar hay‘ati (maktab direktori, ota-onalar qo‘mitasi vakili, o‘quvchilar yetakchisi), vaqt hakami, muxlislar.

JIHOZLAR

Akt zal, ikki jamoa uchun ikki stol, javob kartochkalari, gong yoki qo‘ng‘iroq, sekundomer, proyektor va ekran, «Rollar almashinuvi» uchun kichik doska va bo‘r yoki marker, gullar, ikki jamoa uchun diplomlar.

TAYYORGARLIK

Bir hafta oldin har bir fan o‘qituvchisi o‘quvchilar uchun, o‘quvchilar esa o‘qituvchilar uchun bittadan savol tayyorlaydi. Savollar boshlovchilarga topshiriladi va jamoalarga oldindan ko‘rsatilmaydi. «Maktab xotiralari» bo‘limi uchun o‘qituvchilardan bolalikdagi bitta suratini so‘rash mumkin — ruxsat bilan ekranda ko‘rsatiladi.

TADBIR REJASI

Ochilish va jamoalar tanishuvi — 6 daqiqa. 1-raund «Fanlar chorrahasi» — 12 daqiqa. 2-raund «Zamon savoli» — 8 daqiqa. 3-raund «Rollar almashinuvi» — 10 daqiqa. 4-raund «Maqollar ko‘prigi» — 6 daqiqa. 5-raund «Maktab xotiralari» — 6 daqiqa. Final «Bitta savol — ikki jamoa» va yakun — 10 daqiqa. Jami: taxminan 60 daqiqa.

O‘QITUVCHI UCHUN ESLATMA

Bu o‘yinda g‘alaba emas, kayfiyat va hurmat birinchi o‘rinda. O‘qituvchilar javob bera olmasa, bu kulgi emas, samimiy lahza bo‘lishi kerak — boshlovchilar buni hazil va hurmat bilan uyg‘unlashtiradi. O‘quvchilar ham ustozlarga savol berishda odob chegarasini saqlaydi: savollar oldindan ko‘rib chiqiladi. Hakamlar yakunda imkon qadar teng yoki juda yaqin natija chiqishiga intilishi mumkin — oxirgi so‘z «do‘stlik g‘alaba qildi» bo‘lsin. Musiqa tavsiyasi: ochilishda tantanali kuy, savollar

paytida sokin fon, «Maktab xotiralari» bo‘limida eski maktab qo‘shiqlari ohangi, yakunda ustozlarga bag‘ishlangan qo‘shiq.

TADBIRNING BORISHI

(Tantanali kuy. Boshlovchilar sahnaga chiqadi.)

1-boshlovchi (o‘quvchi): Assalomu alaykum, hurmatli ustozlar va aziz do‘stlar! Har kuni sinfda savolni ustozlar beradi, biz javob beramiz.

2-boshlovchi (o‘qituvchi):

Bugun esa hammasi boshqacha bo‘ladi: ustozlar ham javob beradi, shogirdlar ham savol beradi! Bugungi bellashuvimiz — «Ustoz va shogird» do‘stona zakovati!

1-boshlovchi: Sahnaga «Ustozlar» jamoasini taklif qilamiz!

(Qarsaklar ostida o‘qituvchilar chiqadi. Sardor o‘qituvchi shiorni aytadi.)

«Ustozlar» sardori:

Shiorimiz: «O‘rgatamiz — o‘rganamiz!»

2-boshlovchi: Va ularning raqiblari — «Shogirdlar» jamoasi!

«Shogirdlar» sardori:

Shiorimiz: «Ustozdan o‘rgandik — endi sinab ko‘ramiz!»

1-o‘quvchi (she‘r):

Ustoz degan ulug‘ so‘z bor,
Ustoz degan buyuk do‘st bor.
Unga aslo yo‘qdir qiyos,
Omon bo‘ling, yashang, ustoz!

(Kavsar Turdiyeva, «Ustoz degan ulug‘ so‘z bor» she‘ridan)

2-boshlovchi:

Qoidalar oddiy: har savolga bir daqiqa muhokama, javob kartochkaga yoziladi, gongdan keyin kartochka topshiriladi. Har to‘g‘ri javob — 1 ball. Hakamlar hay‘ati bilan tanishing!

(Hakamlar tanishtiriladi.)

1-RAUND. «FANLAR CHORRAHASI»

1-boshlovchi: Birinchi raundda ustozlar o‘z fanidan shogirdlarga, shogirdlar esa ustozlarga savol beradi. Lekin bir shart: fizika o‘qituvchisining savoliga fizika o‘qituvchisi javob bermaydi — u jamoasini faqat tinglab turadi!

2-boshlovchi:

Fizika o‘qituvchimizdan shogirdlarga savol: «Nima uchun kunduzi osmon ko‘k rangda ko‘rinadi?» Vaqt!

(Javob: Quyosh nurining ko‘k qismi havo zarralarida boshqa ranglarga qaraganda kuchliroq sochiladi, shuning uchun osmon ko‘k ko‘rinadi.)

1-boshlovchi:

Kimyo fanidan shogirdlarga: «Qaysi metall oddiy xona haroratida suyuq holda bo‘ladi?» Vaqt!

(Javob: simob.)

2-boshlovchi:

Biologiya o‘qituvchimizdan: «Inson tanasidagi eng kichik suyak qayerda joylashgan?» Vaqt!

(Javob: o‘rta quloqda — uzangi suyagi.)

1-boshlovchi: Endi shogirdlar navbati! Informatika fanini yaxshi ko‘radigan o‘quvchilarimizdan ustozlarga savol: «Ikkilik sanoq tizimida yozilgan 1010 soni o‘nlik tizimda qaysi songa teng?» Vaqt!

(Javob: 10.)

2-boshlovchi: Ona tili va adabiyotni sevuvchi o‘quvchilardan ustozlarga: «qo‘l» so‘zi ishtirok etgan uchta ibora yozing va ma‘nosini ayting. Vaqt!

(Namuna javoblar: «qo‘li ochiq» — saxiy; «qo‘li gul» — usta, mohir; «qo‘l siltamoq» — voz kechmoq. Har to‘g‘ri ibora — 1 ball, eng ko‘pi bilan 3 ball.)

1-boshlovchi:

Tarix fanidan shogirdlarga: «Amir Temur davlatining poytaxti qaysi shahar edi?» Vaqt!

(Javob: Samarqand.)

2-RAUND. «ZAMON SAVOLI»

2-boshlovchi: Ikkinchi raund faqat ustozlar uchun! Bu savollarni o‘quvchilar tayyorlagan, ular bizning zamonamiz haqida. Ustozlar, tayyormisiz?

«Ustozlar» sardori: Tayyormiz! Biz ham telefondan foydalanamiz!

1-boshlovchi: Birinchi savol. Telefonlarimizdagi kulib turgan, yig‘layotgan kichik rasmchalar — «emoji» deyiladi. Bu so‘z qaysi tildan kirib kelgan?

(Javob: yapon tilidan. «E» — rasm, «moji» — belgi degani.)

2-boshlovchi: Ikkinchi savol. Do‘konlarda, kitoblarda uchraydigan kvadrat shaklidagi «QR-kod»dagi QR harflari nimani anglatadi?

(Javob: inglizcha «Quick Response» — «tezkor javob».)

1-boshlovchi: Uchinchi savol. Kompyuterda Ctrl va Z tugmalarini birga bossak, nima sodir bo‘ladi?

(Javob: oxirgi amal bekor qilinadi.)

2-boshlovchi: Endi teskarisi! Ustozlar shogirdlarga o‘z zamonasidan bitta savol beradi.

«Ustozlar» sardori: Telefon ixtiro qilinmasdan oldin, odamlar uzoqdagi yaqinlariga xabar yuborishning qaysi usullaridan foydalangan? Kamida uchtasini ayting.

(Namuna javoblar: xat, telegramma, chopar, kaptar pochta, gulxan yoki tutun belgisi. Har bir to‘g‘ri usul — 1 ball, eng ko‘pi bilan 3 ball.)

2-o‘quvchi (she‘r):

Tashakkur! Ming rahmat! Sadag‘a ketay!
Burnim yerga ishqab qilaman ta‘zim.
Qaysi til birlakim sharhi hol etay?
Kechagi shogirdlar bugun ustozim.

(Iqbol Mirzo, «Ustoz shogirdlar» she‘ridan)

2-boshlovchi: To‘g‘ri! Zamon o‘zgaradi, xat bir lahzada yetib keladi. Ammo xatni chiroyli, odob bilan yozish san‘ati hech qachon eskirmaydi. Buni bizga ustozlar o‘rgatgan.

(Zal kuladi va olqishlaydi.)

3-RAUND. «ROLLAR ALMASHINUVI»

1-boshlovchi: Eng qiziq raund! Endi rollar almashadi. Har jamoadan bittadan o‘quvchi ikki daqiqalik «dars» o‘tadi, ustozlar esa o‘quvchi bo‘lib o‘tiradi. O‘quvchi mavzuni o‘zi tanlaydi: masalan, «Telefonda chiroyli surat olish sirlari», «Kubik-rubikni yechish», «Qog‘ozdan qush yasash».

2-boshlovchi:

Ustozlar esa haqiqiy o‘quvchilardek: qo‘l ko‘taradi, savol beradi, hatto biroz shovqin ham qiladi! Hakamlar «yosh ustoz»ning tushuntirish mahoratini 5 ballik tizimda baholaydi.

(Ikki o‘quvchi navbat bilan «dars» o‘tadi. So‘ng bitta o‘qituvchi ham ikki daqiqada o‘quvchilarga qiziqarli tajriba yoki fokus ko‘rsatadi.)

1-boshlovchi: Ustozlar, tan oling: o‘quvchi bo‘lish osonmi?

(O‘qituvchilardan biri hazil bilan javob beradi.)

4-RAUND. «MAQOLLAR KO‘PRIGI»

2-boshlovchi: Maqol — xalq donoligi. Men maqolning boshini aytaman, qaysi jamoa birinchi bo‘lib qo‘ng‘iroq chalib, davomini aytsa — 1 ball.

2-boshlovchi: «Ustoz — ...»

(Javob: «...otangdek ulug‘».)

2-boshlovchi: «Bilagi zo‘r birni yiqar, ...»

(Javob: «...bilimi zo‘r — mingni».)

2-boshlovchi: «O‘qigan o‘zar, ...»

(Javob: «...o‘qimagan to‘zar».)

2-boshlovchi: «Ilm olish — ...»

(Javob: «...igna bilan quduq qazish».)

2-boshlovchi: «Daraxt — mevasi bilan, ...»

(Javob: «...odam — mehnati bilan».)

2-boshlovchi: «Yaxshi so‘z — ...»

(Javob: «...jon ozig‘i».)

5-RAUND. «MAKTAB XOTIRALARI»

1-boshlovchi: Ustozlar ham bir paytlar biz kabi maktab partasida o‘tirishgan. Ekranga qarang!

(Ekranda o‘qituvchilarning bolalikdagi suratlari ko‘rsatiladi. O‘quvchilar qaysi surat qaysi ustozga tegishli ekanini topadi. Har to‘g‘ri topilgan surat — 1 ball. So‘ng har bir o‘qituvchi bitta jumla bilan o‘z maktab xotirasini aytadi: eng sevimli fani, eng esda qolgan ustozi yoki eng kulgili voqeasi.)

2-boshlovchi: Bilasizmi, bugun ustozlarimizning ko‘zlarida qanday nur bor? Bu — o‘z ustozlarini eslagan insonning nuri. Demak, ustoz-shogirdlik — zanjir. Bugun biz shu zanjirning bir halqasimiz.

FINAL. «BITTA SAVOL — IKKI JAMOA»

1-boshlovchi: Final! Ikki jamoaga bitta savol. To‘g‘ri javob — 2 ball.

1-boshlovchi: Sharqda bu buyuk mutafakkirni «Muallimi soniy», ya‘ni «Ikkinchi muallim» deb atashgan. «Birinchi muallim» deb esa qadimgi yunon faylasufi Arastu hisoblangan. «Ikkinchi muallim» kim? Vaqt!

(Javob: Abu Nasr Forobiy.)

2-boshlovchi: Qo‘shimcha savol, agar ballar teng bo‘lsa: O‘zbekistonda O‘qituvchi va murabbiylar kuni qaysi sanada nishonlanadi?

(Javob: 1-oktabrda.)

YAKUN

(Hakamlar natijalarni hisoblaydi.)

3-o‘quvchi (she‘r):

Gar bo‘lsa bu hayot misli bir kitob,
Unga mazmun bergan tabarruk ustoz.
Bilim osmonida porlagan oftob,
Qancha e‘zozlasak asli shuncha oz.

(Ifora Bahromova, «Ustoz» she‘ridan)

1-boshlovchi: Hurmatli hakamlar, natijalarni eshitishga tayyormiz!

(Hakamlar natijani e‘lon qiladi. G‘olib jamoa diplom oladi, ikkinchi jamoa «Eng samimiy jamoa» diplomini oladi. Alohida nominatsiyalar: «Eng yosh ustoz» — eng yaxshi «dars» o‘tgan o‘quvchiga, «Eng zukko ustoz», «Eng zukko shogird».)

2-boshlovchi: Bugun kim yutdi, kim yutqazdi — bu muhim emas. Muhimi, biz bir-birimizdan o‘rgandik. Ustozlar bizdan yangi zamonni, biz esa ulardan donolikni o‘rgandik.

1-boshlovchi: Aziz ustozlar! Barcha shogirdlar nomidan sizga rahmat aytamiz. Bu gullar — bizning minnatdorligimiz belgisi.

(O‘quvchilar o‘qituvchilarga gul topshiradi. Ustozlarga bag‘ishlangan qo‘shiq yangraydi. Umumiy surat.)